

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy České republiky („SP ČR“) k návrhu zákona, který se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
Č. J.	2017/67
DATUM ZPRACOVÁNÍ	15. září 2017
KONTAKTNÍ OSOBA	JUDr. Jitka Hejduková, CSc., Mgr. Renáta Zbranková, LL.M.
TELEFON	225 279 301, 225 279 302
E-MAIL	jhejdukova@spcr.cz , rzbrankova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Ministerstvo vnitra ČR předložilo do připomínkového řízení návrh zákona, který se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „návrh“). SP ČR tímto předkládá své připomínky k návrhu.

Důvodem pro předložení návrhu je primárně nutnost transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (dále jen „směrnice 2016/801“). S ohledem na frekvenci novelizací cizinecké legislativy (poslední novelizace zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR – dále jen „ZoPC“, zákon č. 222/2017 Sb., nabyla účinnosti teprve před měsícem), nedostatečné odůvodnění potřebnosti dalších navrhovaných změn obsažených v návrhu (zejména možnost zavedení kvót pro ekonomickou migraci nebo převedení projektu Center pro integraci cizinců do státního systému, ale i některé další zásahy do ustanovení o řízení v pobytových věcech), dlouhodobou složitost a nepřehlednost cizinecké legislativy a na požadavky právní jistoty adresátů právního systému ohledně jeho stability, se **SP ČR domnívá, že by se návrh měl omezit pouze na transpozici směrnice 2016/801 a nikoliv na další zásahy do systému cizinecké legislativy.**

Tato připomínka je zásadní.

KVÓTY PRO EKONOMICKOU MIGRACI

SP ČR vnímá, že podle Smlouvy o fungování Evropské unie jsou členské země EU oprávněny stanovit „objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících ze třetích zemí na jejich území s cílem hledat tam práci jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné“¹. SP ČR však postrádá jak dostatečné odůvodnění aktuální potřebnosti navrženého zákonného zmocnění, tak (a to zejména) jasná a odůvodněná

¹ Odkaz na str. 27 důvodové zprávy je však nesprávný, jde o čl. 79 odst. 5 SFEU.

kritéria, podle jakých by případně jakékoliv kvóty pro ekonomickou migraci ze třetích zemí měly být v budoucnu nastavovány a přezkoumávány a také postupy, které by vlastnímu určení kvót nařízením vlády předcházely. SP ČR se v tomto ohledu ztotožňuje zejména s připomínkami Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Chybí také jasné vysvětlení provázanosti dopadů přijetí možnosti stanovení kvót na stávající projekty ekonomické migrace, které už samy o sobě obsahují kvóty pro počty uchazečů, kteří se jich mohou zúčastnit.

SP ČR dále postrádá podrobnější popis toho, jak by případné zavedení kvót mělo v praxi fungovat a jak bude zajištěna transparentnost pro žadatele např. o zaměstnanecké či modré karty a jejich zaměstnavatele (zejména dostatečná informovanost o blížícím se naplnění/naplnění kvóty). Pro regulaci ekonomické migrace by měly být určující potřeby trhu práce.² Právě podání žádosti o zaměstnaneckou či modrou kartu je testu trhu práce podrobena automaticky (zaměstnanecká/modrá karta se vydává na konkrétní volnou pracovní pozici ohlášenou Úřadu práce ČR a žádost je možné podat pouze pokud se takové volné místo nepodaří obsadit do 30 dnů od jeho ohlášení občanem ČR popř. jiným uchazečem s volným přístupem na český trh práce). Nastavování kvót navrženým způsobem je v tomto ohledu do značné míry duplicitní. Předložené odůvodnění dále dostatečně nereflektuje odkazovanou úpravu zákona o zaměstnanosti ani jím předvídané zapojení dalších účastníků trhu práce do přípravy státní politiky zaměstnanosti, jejíž součástí případná regulace ekonomické migrace také tvoří³.

Také názor předkladatele, že nastavení kvót může vyřešit problémy VisaPointu, považuje SP ČR za zcela neopodstatněný. Obecně nastavování jakýchkoliv početních limitů může při velké vytíženosti příslušných správních orgánů podle názoru SP ČR spíše povzbuzovat korupční potenciál než naopak. Je potřeba se spíše zamýšlet nad systémovými opatřeními umožňujícími zejména v době zásadního nedostatku pracovních sil zefektivnění či zjednodušení povolovacího procesu a fungování dotčených orgánů.

Ze všech výše uvedených důvodů SP ČR požaduje možnost zavedení kvót pro ekonomickou migraci z návrhu vypustit.

Tato připomínka je zásadní.

ZMĚNY V ORGANIZACI CENTER NA PODPORU INTEGRACE CIZINCŮ, POVINNÉ INTEGRAČNÍ PRVKY

Předkladatel navrhuje ukotvit celou síť Center na podporu integrace cizinců („CPIC“) pod Správu uprchlických zařízení („SÚZ“). V odůvodnění návrhu ani ve Zprávě RIA nelze nalézt dostatečné zdůvodnění takto zásadní změny v realizaci a prosazování integračních opatření a politiky, která se významným

² Srovnejte např. vymezení obsahu státní politiky zaměstnanosti v ČR § 2 odst. 1 ZZam, včetně písm. l): „*usměrňování zaměstnávání pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a z území České republiky do zahraničí.*“ a § 6 odst. 1 b) ZZam, podle kterého Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR mj. „*zabezpečuje zpracovávání analýz a prognóz vývoje na trhu práce, včetně mezinárodního srovnání, přijímá opatření k vytváření souladu mezi zdroji a potřebami pracovních sil v České republice a přijímá opatření k usměrňování pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a pracovních sil do zahraničí.*“

³ Srovnejte § 2 odst. 2 ZZam jasně stanovící, že „*státní politiku zaměstnanosti vytváří stát a podílejí se na ní další subjekty činné na trhu práce, zejména zaměstnavatelé a odborové organizace; při provádění státní politiky zaměstnanosti spolupracuje stát s dalšími subjekty činnými na trhu práce, zejména s územními samosprávnými celky, profesními organizacemi, sdruženími osob se zdravotním postižením a organizacemi zaměstnavatelů.*“

způsobem dotýká ostatních provozovatelů stávajících CPIC (Jihomoravský kraj, Hlavní město Praha, nestátní neziskové organizace). Podle informací SP ČR s nimi navržená změna nebyla předem projednána, což SP ČR považuje za zásadní nedostatek. SP ČR proto požaduje, aby byla navržená změna případně realizována teprve na základě provedení hlubší analýzy dopadů a efektivity současného fungování CPIC včetně rozlišení jednotlivých provozovatelů, po předchozím dostatečném projednání a pouze v případě dosažení shody s ostatními provozovateli CPIC. Zmínku ze Zprávy RIA, že lze jednat o možnosti provozování CPIC dosavadními realizátory na základě smlouvy, nepovažuje SP ČR za dostatečnou, mj. protože není žádným způsobem zohledněna v textu návrhu. V této souvislosti SP ČR dále upozorňuje, že v popisu úkolů CPIC chybí právní poradenství pro cizince jako zásadně důležitá složka pomoci cizincům při jejich pobytu a úspěšné integraci v ČR, přičemž v případě CPIC provozovaných SÚZ nelze přehlédnout možný systémový konflikt zájmů odborníků poskytujících takové právní poradenství cizincům.

Jazykové kurzy i navrhované povinné adaptačně-integrační kurzy, které by podle návrhu měla CPIC zajišťovat, lze zcela jistě úspěšně realizovat i prostřednictvím externích smluvních dodavatelů, budou-li jasně nastavena kritéria a obsah integračních kurzů (u jazykových kurzů jsou kritéria daná tzv. Společným referenčním rámcem pro jazyky) a bude-li zajištěn systém výběru a kontroly dodavatelů.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K ČÁSTI PRVNÍ, body 56. (§103 písm. u) ZoPC), 61. (§ 107 odst. 16 ZoPC), 97. (§ 156 odst. 1 ZoPC) a 103. (§ 157 odst. 8 ZoPC)

Požadujeme všechny tyto body vypustit. Prokazování oprávněnosti výdělečné činnosti cizince již dostatečně řeší jiné zákony – v oblasti zaměstnanosti zejména zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, v platném znění (dále jen „ZZam“) a zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, v platném znění. Navržená ustanovení ZoPC nerozlišují, zda je dotčená osoba povinna mít u sebe příslušné oprávnění nebo ne, přesto jeho případné nepředložení sankcionuje nikoliv nevýznamnou pokutou (u FO až 5 tisíc Kč, u PO a podnikající FO až 50 tisíc Kč). SP ČR je známo, že v praxi často probíhají společné kontroly pracovníků OIP a cizinecké policie. Z výše uvedených důvodů považuje SP ČR za dostatečnou stávající úpravu a nevidí důvod pro její doplňování.

Tato připomínka je zásadní.

2. K ČÁSTI PRVNÍ, body 48. a 49. (§ 68 odst. 2 ZoPC)

SP ČR požaduje vypuštění těchto bodů. Odůvodnění předkladatele, že si o svých pracovních cestách může statutární orgán nebo jeho člen rozhodovat sám, považuje SP ČR za nepřipadné. Zejména u nadnárodních korporací tomu tak zdaleka není.

Tato připomínka je zásadní.

3. K ČÁSTI PRVNÍ, bod 111. (§ 167 odst. 1 písm. p) ZoPC)

SP ČR požaduje tento bod z návrhu vypustit. SP ČR se domnívá, že pro účel, ke kterému ho předkladatel navrhuje, není dostatečný (cizinec nemá výslovnou povinnost poskytnout součinnost např. sdělením či zadáním hesla apod.), a naopak poskytuje příliš široké možnosti zneužití ze strany policie (např. oprávnění policie není omezeno jen pro případy, kdy totožnost cizince nelze zjistit jinak, chybí zajištění podmínek pro přezkum zákonnosti takového zásahu do soukromé sféry cizince, ale také např. omezení možnosti zneužití důvěrných informací zaměstnavatele či jím zpracovávaných osobních údajů, půjde-li o elektronické zařízení či zejména nosič dat, který cizinec využívá v souvislosti se svou prací).

Tato připomínka je zásadní.

4. K ČÁSTI PRVNÍ, bod 96. (konkrétně § 155b odst. 1 ZoPC) a související

Uvedené ustanovení zavádí povinnost tam uvedených cizinců absolvovat adaptačně-integrační kurz. Kromě připomínek uvedených výše v obecné části tohoto stanoviska požaduje SP ČR, aby bylo zejména zajištěno, že termíny, rozsah a místa konání adaptačně-integračních kurzů budou nastaveny tak, aby co nejméně zasahovaly do pracovního režimu těchto cizinců včetně směnného (tj. aby se kurzy konaly v dobře dostupných místech, v různých hodinách během pracovních dnů včetně večerů i o víkendu). I z tohoto pohledu vidí SP ČR jako vhodné zajištění těchto služeb externími poskytovateli, kteří mají zpravidla lepší možnosti flexibilního nastavení pracovní doby lektorů než státní správa.

Tato připomínka je zásadní.

5. K pojmu „výzkumný projekt“ v. „výzkumná činnost“

Předkladatel v důvodové zprávě uvádí, že jeho cílem je nahradit pojem „výzkumný projekt“ širším pojmem „výzkumná činnost“. Dáváme proto dále ke zvážení kontrolu správnosti ustanovení, v nichž se pojem výzkumný projekt nadále vyskytuje (§ 42 odst. 3 ZoPC, navrhovaný § 107 odst. 5 ZoPC a § 30a odst. 2 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů).

Tato připomínka je doporučující.

6. K ČÁSTI PRVNÍ, bod 13. (§42d ZoPC)

V označení ustanovení za „§ 42“ navrhujeme doplnit písmeno „d“, neboť se jedná o změnu ustanovení § 42d ZoPC, nikoliv § 42 ZoPC.

Tato připomínka je doporučující.